

Ylöjärvi Seurakuntakeskuksen tontin arkeologinen koekuopitus 2008

Hannu Poutiainen
Tapani Rostedt
Timo Jussila

Kustantaja: Ylöjärven seurakunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Tutkimus	3
Kartat	4
Maastokartta.....	4
Ilmakuva.....	5
Kaavakartta	6
Asemapiirros	6
Vanhat kartat	7
Koekuopat ja havainnot	9
Kuoppakuvat	10

Kansikuva: Kuvan etualalla srk-keskuksen laajennusalueita. Kuvattu lounaaseen.

Perustiedot

Alue: Ylöjärven seurakuntakeskuksen tontti Ylöjärven kirkon koillispuolella. Tontin asemakaavan muutosalue.

Tarkoitus: Tarkistaa onko alueella muinaisjäännös. Selvittää arkistotutkimuksin tontin sijainnin suhde 1700-luvun kylätontteihin. Koekuopin selvittää onko alueella 1700-luvun tai sitä aikaisempaa asutuskerrostumaa – onko alueella mahdollisesti sijainnut iso-jaon toimituskartan 1763 kuvaamaa asutustilannetta varhaisempia talonpaikkoja tai rautakautista toimintaa (kuten asuinpaikka, kalmisto).

Työaika: Kenttätyöaika: 8.10. ja 13-14.10.2008.

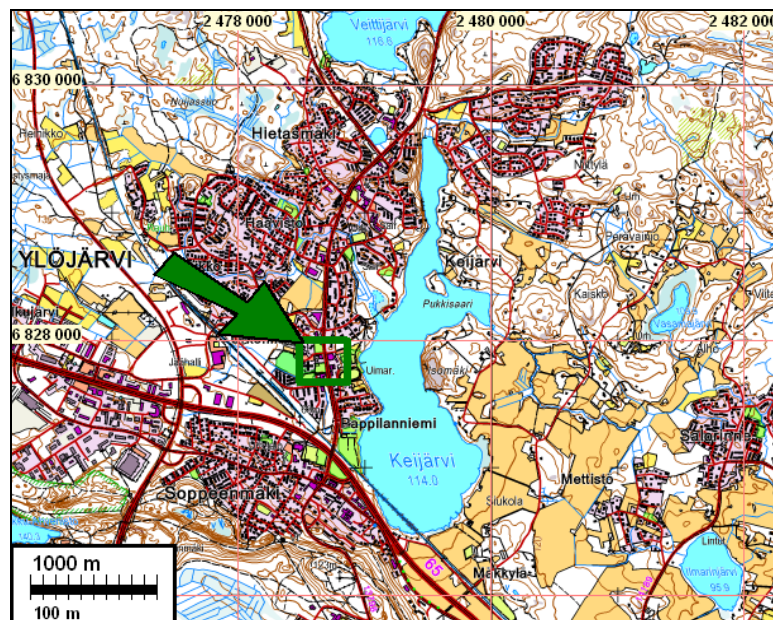
Kustantaja: Ylöjärven seurakunta

Tekijät: Mikrolitti Oy, maastotyö Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt. Raportin viimeistely sekä arkistotutkimus Timo Jussila.

Aiemmat tutkimukset: -

Tulokset: 1764 ja 18181 karttojen perusteella tuolloin ei alueella talontontteja – peltoa/niittyä. Maastotutkimuksessa alueella ei todettu mitään merkkejä säilyneestä muinaisjäännöksestä. Alue osin rakennettu, suurelta osin maaperä muokattu, käännetty ja täytetty, muilta osin alue on ollut vanhaa peltoa. Havainnointi 11 koekuopasta.

Paikannuskartta: tutkimusalueen sijainti merkitty vihreällä

Tutkimus

Ylöjärven seurakuntakeskusta, joka sijaitsee heti v. 1781 rakennetun Ylöjärven kirkon koillispuolella, laajennetaan koilliseen – kirkon suuntaan. Kirkon itä-kaakkoispuolella (pohjoisin talo n. 130 m itään) on sijainnut vanha Ylöjärven kylätonttialue. Kylän juurten arvellaan ulottuvan rautakaudelle. V. 1540 kylässä on ollut seitsemän taloa ja 1763 kuusi. Tiedetään, että isojakoa edeltäneet kylä/talotontit ovat voineet aiempien vuosisatojen aikana siirtyä paikasta toiseen 1700-luvun karttojen kylätonttien liepeillä. Usein rautakautiset tai varhaiskeskiaikaiset asuinpaikat - yksittäistalot – ovat sijainneet hajallaan vanhojen, sarkajaon aikana muodostuneiden ryhmäkylätonttien lähistöllä. Tämän takia Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti tutkimuksen suorittamista jolla selvitetään onko srk-keskuksen tontilla em. kaltaista muinaisjäännöstä.

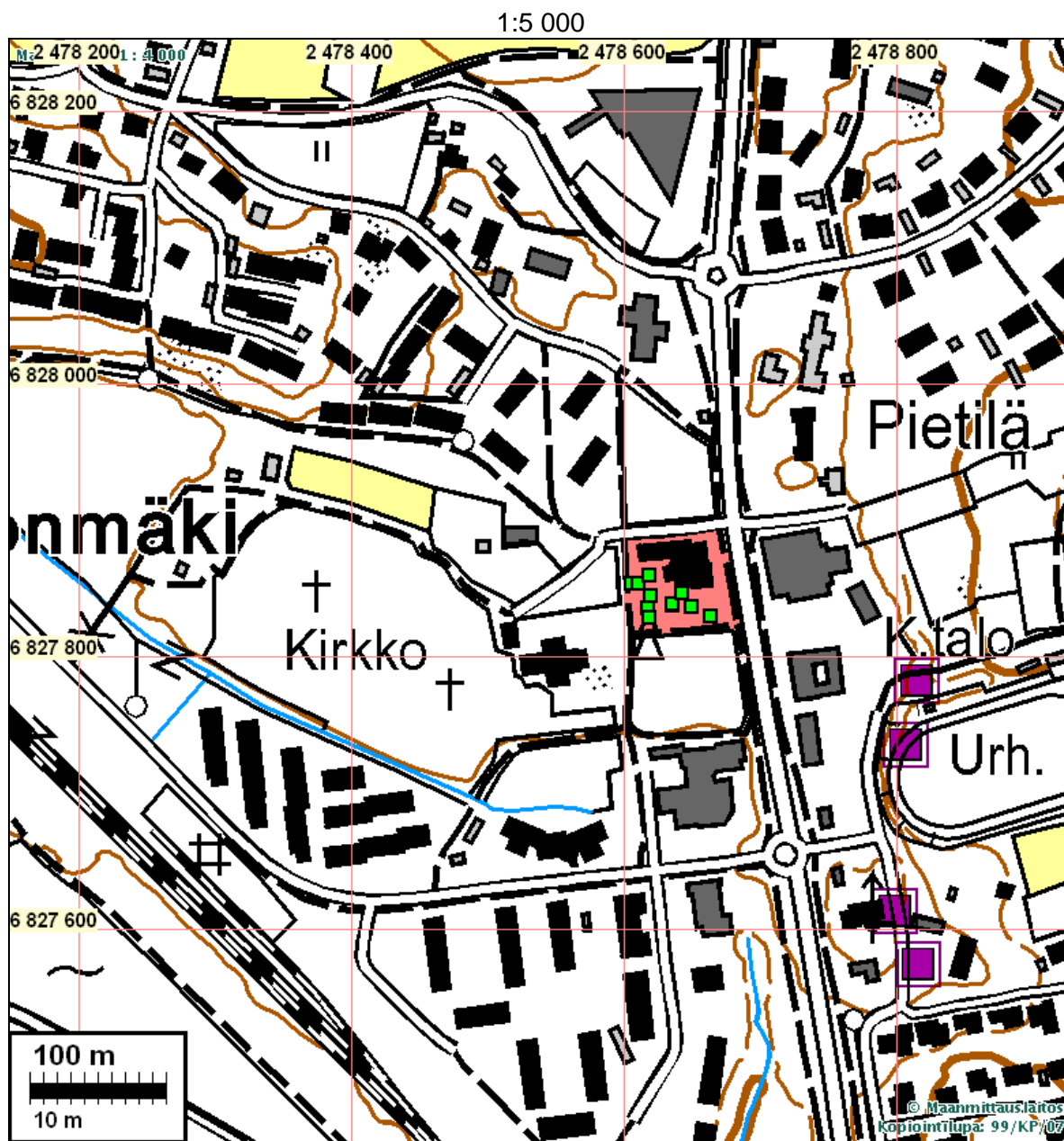
Arkistoinventoinnissa selvitettiin isojaon aikaisen asutuksen sijainti suhteessa tonttiin asemomalla v. 1763 ja 1818 kartat nykyiseen koordinaatistoon. Voitiin todeta, että lähin Ylöjärven ryhmäkylän talotontti on sijainnut kohtalaisen etäällä, lähimmillään n. 130 m itään tontista (ks. kartta s. 4 ja s. 7). Koekuopitustutkimuksella tarkastettiin olisiko alueella merkkejä varhaisemmasta asutuksesta tms. toiminnasta srk-keskuksen tontin vielä rakentamattomalla ja puistoksi muokatulla alueella. Alueelle tehtiin 11 kpl eri kokoisia koekuoppia, jotka kaivettiin pohjamaahan. Kuopista havainnoitiin mm. profiilit ja maakerrokset. Kuoppien paikat mitattiin takymetrillä (paikat ovat tarkkoja toistensa ja [asemapiirroksen](#) suhteen, kkj-koordinaatistossa n. +.2 m tarkkuudella [maastokartassa](#) ja [ilmakuvassa](#)). Alueella todettiin yleisesti pintakerrokset muokatuiksi ja täytemaaksi. Pintakerroksen alla ei missään havaittu minkäänlaisia merkkejä muinaisjäännökseksi tms. tulkittavista jäänteistä. Esiin tulleet löydöt olivat resenttiä jätettä, täytemaata (mm. suht. uutta tiiltä), pääosin arviolta 1900-luvun alkupuoliskon tavaraa. Vanhin löytö lienee liitupiipun kappale 1700-1800 luvulta (liitupiippujen osat ovat kaikkialla yleisiä peltomaassa). Ks. [kuoppaluettelo](#) s. 9. Lopputulos: alueella ei ole muinaisjäännöstä.

Espoossa 8.12.2008

Timo Jussila
ja tutk. ryhmä

Taustalla seurakuntakeskus. Laajennus kuvaajan suuntaan. Kuvattu kirkon suunnasta koilliseen.

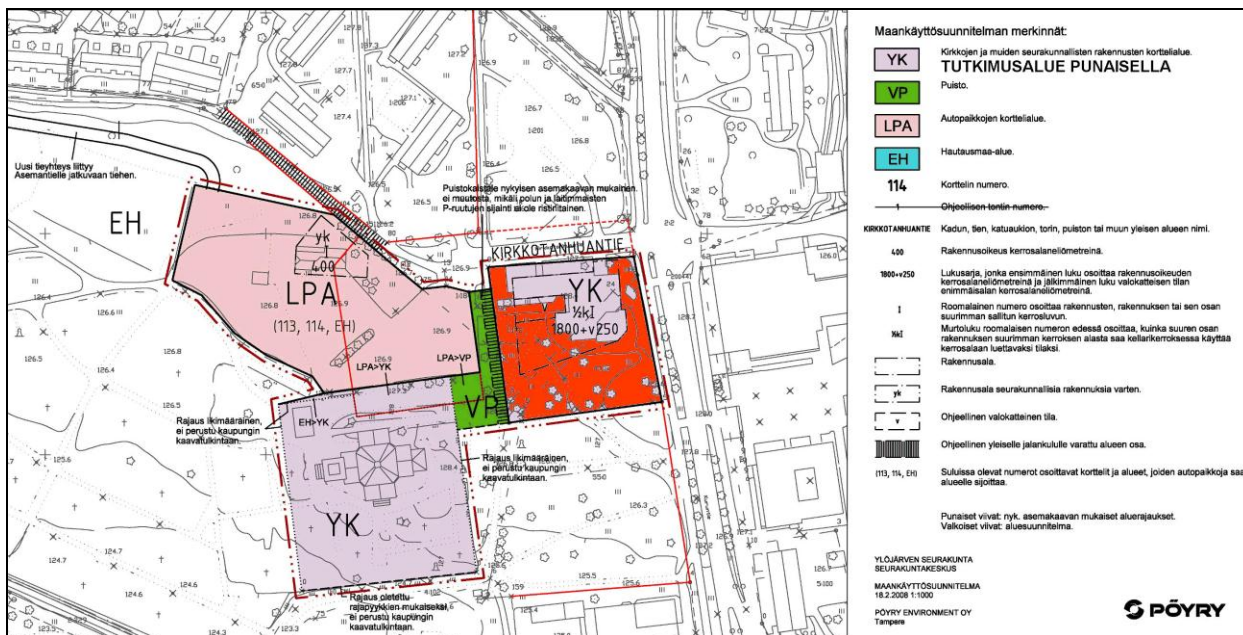
KartatMaastokartta

Tutkimusalue merkitty punaisella. Koekuopat vihreä neliö. 1763 talontontit merkitty sinipunaisella (tarkkuus n. ± 20 m), vrt. [1763-kartta](#) s. 7.

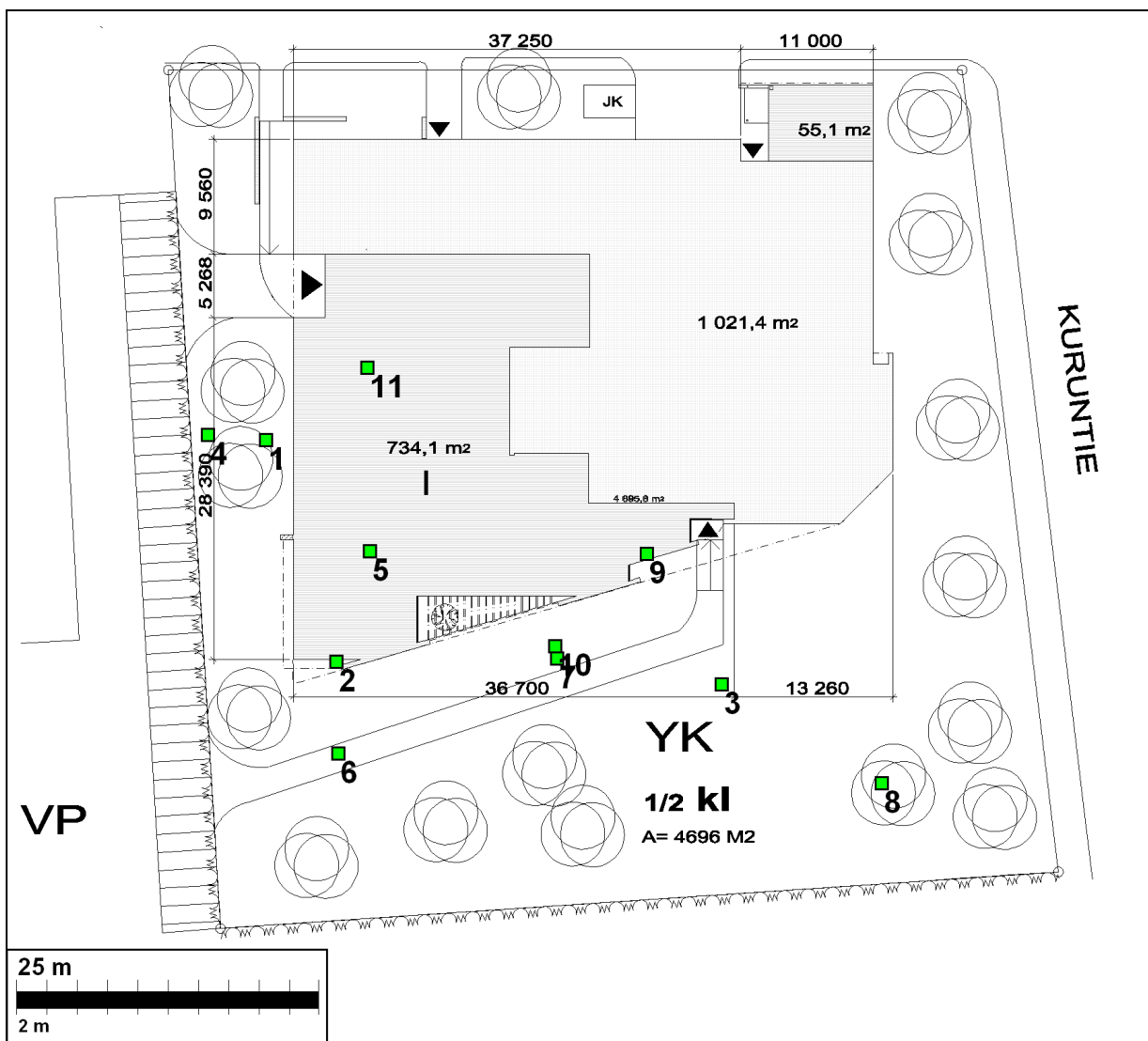
Ilmakuva

Koekuopat vihreä neliö. Kuopan nro ks. [kuoppaluettelo](#) s. 9.

Kaavakartta

Asemapiirros

Koekuopat merkitty vihreällä neliöllä. Kuoppa-ns. [kuoppaluettelo](#) s. 9. Suunniteltu srk-keskuksen laajennus vaakaviivoitettu, vanhan luoteispuolelle. Kartta: Ylöjärven srk.

Vanhat kartat

Osa isojaon toimituskartasta 1763. Kartta aseoitu ksj2-koordinaatistoon (asemoinnin tarkkuus arviolta keskim. n. +20 m, paikoin tarkempi). Myöhempi kirkonpaikka merkitty punaisella ja tutkimusalueen sijainti sinisellä.

Kartta v. 1818. Kirkkotontti merkitty alkuperäisen karttaan punaisella. Tässä ympäröity punaisella ja tutk. alueen sijainti vihreällä.

Koekuopat ja havainnot

Nro	Syv. ja ko- ko. cm	Maakerros	Paks. cm	Löydöt	Kpl	Löytösyv. cm
1	74, 60x60	Ruokamulta	24			
		Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta, hiesun/saven kappaleita, hiukan hiiltä)	30	Punasavi-keramiikkaa (resentti)	1	36
				Posliinia	1	35
				Kuonaa	1	39
		Sora (löyhä, harmaa, ei podsolia - (löyhä, harmaa, ei podsolia > täyttösora)	20	Punasavikeramiikkaa	1	61
				Pullolasia (kirkasta)	1	68
2	82, 60x60	Ruokamulta	10			
		Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta)	15			
		Sora (löyhä, harmaa, ei podsolia > täyttösora)	22			
		Savi/hiesu, sekoittunut	25	Styroxia	2	59
		Savi/hiesu, puhdas	10			
3	72, 60x60	Ruokamulta	18			
		Hiekka (ruskea)	52			
		Moreeni (kova, harmaa)	2			
4	100, 85x90	Ruokamulta	20	Luu (nauta, mt)	1	18
				Tiitä		18
				Pullolasia (kirkas)		18
		Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta, hiesun/saven kappaleita, hiukan hiiltä, tiilen murja)	20	Tiiltä		30-40
				Liitupiippua		40
		Sora (löyhä, harmaa, ei podsolia > täyttösora)	35-60	Styroxia	1	45
		Puhdas hiesu/hieta	0-25			
5	137, 80x80	Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta)	70	Muovikorkki	1	35-40
				Tiiltä		35-40
		Sora (löyhä, harmaa, ei podsolia > täyttösora)	50	Punasavi-keramiikkaa (resentti)		95-100
		Hieta (vesi tuli tässä vaiheessa pohjalle)	17			
6	75, 60x60	Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta, hiesun/saven kappaleita)	28			
		Sora (kova, tiivis, harmaa)	5-10			
		Hiekka (pehmeä, harmaa)	10			
		Hieta (värjäätynyt)	7			
		Hieta (puhdas)	20			
7	61, 60x60	Sekoittunut kerros (kivennäismaata, humusta)	29	Tiiltä	1	20
		Hiekka (hieno, ruskea, sekoittunut / humusta, savea, hiukan hiiltä, josta yhdessä kohtaa lyhyenä juovana)	30			
		Moreeni (kova, harmaa)	2			
8	64, 60x60	Ruokamulta	11			
		Sekoittunut kerros (kivennäismaa, humus, hiesua hajanaisesti)	20-24	Tiiltä	6	12-28
		Hiekka (sekoittunut, kivinen) 2 kiveä 40 ja 57 syvyydellä	25-40			

9	127, 60x60	Ruokamulta	13			
		Sekoittunut kerros (kivennäismaa, humus, saveen kappaleita)	22	Valkoista muovia	1	15
				Johdon päällysmuovia	1	15-35
				Tiiltä	5	15-35
				Tiiltä (keltaista)	1	15-35
	Hiekka (kivinen)	10	Tiiltä (keltaista reikä-tiiltä)	4	45	
	Hiekka (yläosassa savea/hiesua - kairattu)	62				
10	55, 60x60	Sekoittunut kerros	25	Tiiltä	1	20
		Hiekka (sekoittunut, pieniä hiilenkappaleita ja humusta hajaisesti)	30			
11	105, 60x60	Ruokamulta	15			
		Sekoittunut kerros	17-35	Tiiltä	3	15-30
		Sora (kivinen, seassa savea/hiesua kappaleina)	43			
		Kuopan toisessa puoliskossa kaivettu läpi sora-kerroksen > paksumpi sekoittunut kerros, jonka alla hiekka)				
	Hiekka (täyttöhiekka)	30				

Kuoppien sijainti kkj-koordinaatistossa n. +-2 m tarkkuudella

kk	x	y	p	i
1	6827853	2478611	6832509	3319191
2	6827835	2478618	6832491	3319198
3	6827836	2478650	6832490	3319229
4	6827853	2478606	6832509	3319186
5	6827844	2478620	6832500	3319200
6	6827828	2478619	6832484	3319198
7	6827837	2478636	6832492	3319216
8	6827829	2478664	6832483	3319243
9	6827846	2478643	6832501	3319223
10	6827838	2478636	6832493	3319216
11	6827859	2478619	6832515	3319200

Kuoppakuvat

Koekuoppa 1

Koekuoppa 2

Koekuoppa 2

Koekuoppa 3

Koekuoppa 4

Koekuoppa 4

Koekuoppa 5

Koekuoppa 6

Koekuoppa 7

Koekuoppa 8

Koekuoppa 9

Koekuoppa 10

Koekuoppa 11

Koekuoppa 11